

БЕЛЕШКЕ

NOTES

Први конгрес српских географа. – Српско географско друштво, Географски факултет Универзитета у Београду, Географски институт "Јован Цвијић" САНУ и Департман за географију, туризам и угоститељство Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, у сарадњи са одсецима за географију универзитета у Нишу, Приштини (са привременим седиштем у Косовској Митровици) и Бањалуци и Географским друштвом Републике Српске, организовали су Први конгрес српских географа. Конгрес је одржан од 19. до 22. октобра 2006. године у Сокобањи, познатом бањском туристичком центру Србије.

У раду Конгреса учествовало је 380 референата (285 домаћих и 95 из иностранства) са 154 реферата.

Рад *Првог конгреса српских географа* организован је у 10 секција. То су:

1) у Пленарном делу, који је обухватио 18 реферата (22 учесника), разматрани су нека фундаментална питања, проблеми и процеси у географији, како у Србији тако и у окружењу;

2) Природно-географски системи, геодиверзитет и биодиверзитет, географија природних извора и услова;

3) Историјска географија, антропогеографија, геодемографија и етногеографија;

4) Економска, индустријска, рурална, туристичка и саобраћајна географија;

5) Територијални системи, урбана географија, просторно и урбанистичко планирање;

6) Политичка географија, геополитика и војна географија;

7) Регионална географија и регионални развој;

8) Општа и тематска картографија, картовизија и картографско моделовање географских система и структура;

9) Географски информациони системи и модерна информатичка технологија и

10) Дидактичко-методичка питања наставе географије и уџбеничка литература.

У Завршном делу Конгреса разматрани су и усвојени следећи закључци, које је саопштио проф. др Србољуб Ђ. Стаменковић:

а) да је он масован, јер је евидентирано више од 500 стално присутних учесника,

б) да је Конгрес био успешан и да је, ако је тачна народна изрека "да се по јутру дан познаје", реално очекивање да ће Други конгрес српских географа бити успешнији од *Првог*,

в) да је *Први конгрес српских географа* програмом рада објединио традиционално (старо) и савремено у научној географији и показао њену унутрашњу теоријско-методолошку хетерогеност, снажну повезаност са другим посебним наукама кроз различите видове научне кооперације и примену научних знања у пракси,

г) да охрабрује чињеница да су у раду Првог конгреса српских географа у знатном броју учешће узети географи из бивших југословенских република, су-

седних земаља и иностранства, које позивамо и очекујемо да ће и надаље бити уз нас, што и они могу очекивати од нас,

д) да је Конгрес окупио елиту географске науке, али и сродних наука и дисциплина (демографије, геологије, просторног планирања, екологије, војне експерте, политикологије и др.) и

ђ) да су на Првом конгресу српских географа своје реферате саопштили географи из најстаријих генерација, међу којима је и један учесник Првог конгреса географа ФНР Југославије (1949), географи који генерацијски долазе иза њих, као и најмлађи географи – наши доценти, асистенти, докторанти, магистранти и дипломци – који су својим саопштењима показали научну озбиљност, оригиналност, трудољубивост, амбициозност и на прави и најбољи начин демонстрирали да географија има будућност.

I

У наредном периоду време одржавања конгреса српских географа је сваке четврте године, почев од 2006. године.

II

Национални савет чине чине седам чланова универзитетских установа (два представника Географског факултета Универзитета у Београду, по један представник ПМФ у Новом Саду, Приштини, Нишу, Бањалуци и Филозофског факултета у Источном Сарајеву), један члан (представник) Географског института "Јован Цвијић" Српске академије наука и уметности у Београду и шест чланова географских асоцијација (два представника Српског географског друштва у Београду и по један представник Географског друштва Војводине у Новом Саду, Географског друштва Косова и Метохије и Географског друштва Републике Српске у Бањалуци).

III

Формира се Географски савет као саветодавно тело Националног комитета и одговарајућих државних органа, служби и агенција.

IV

Покреће се национални часопис *Geographica Serbica*, као научно гласило српских и осталих географа, који ће бити усмерен ка развоју и афирмацији теорије и методологије географије и других сродних наука и дисциплина (просторног планирања, туризмологије, демографије и науке о животној средини) које су тематски и развојно везане за географску науку, универзитетску праксу у географији, што би значило јаче и свестраније укључивање српских географа у међународне географске и сличне научне организације, асоцијације и токове.

V

Обнављање рада на изради Националног географског атласа Републике Србије и Републике Српске.

VI

Због мноштво непрецизности, па и злоупотреба, у свакодневном животу, државној администрацији, појединим подручјима друштвене праксе, у образовању

младих генерација и другим сферама друштвеног живота у дефинисању и употреби географских имена многих објеката, појава и процеса на територији Републике Србије и осталим српским аутохтоним, компактним и изолованим, територијама у другим државама, укључујући ту и географске термине и појмове, евидентна је потреба израде Географског стандардизованог речника као једног од основних полазишта унапређивања и изграђивања географске логике и културе свих делова српске етничке заједнице и осталих етничких група које просторно коегзистирају са српским народом.

VII

Иницирање нових и појачање постојећих истраживања кроз различите видове научне кооперације – мултидисциплинарну, интердисциплинарну и трансдисциплинарну сарадњу, са географским и сродним универзитетским и научним институцијама у Србији, Републици Српској и иностранству, нарочито код проучавања актуелних и значајних питања и проблема у области природе, становништва, насеља и привреде.

VIII

Да регионализација, хомогенизација регионалног развоја и регионална организација представљају једно од главних питања перспективног развоја и савремене просторно-функционалне организације Републике Србије и Републике Српске, где научни резултати у области географије имају фундаментални значај, нарочито у конституисању просторне организације локалне самоуправе (насеља, општина и региона) која одговара потребама савременог и хуманизованог начина живота људи, развојним потребама демократски организоване државе и савременим стремљењима у регионализацији и регионалном развоју развијених земаља у Европи и свету.

IX

Присуство ”просторне еуфорије” у организацији мреже насеља, нарочито на територији Републике Србије, које захтева редефиницију појма ”насеље” и разраду нове типологије насеља сходно потребама савремено организоване демократске државе и захтевима различитих подручја друштвене праксе, препорукама Уједињених нација, Европске уније и научним достигнућима српске географске школе у области проучавања људских насеља.

X

Наглашена израженост демографских проблема у свим деловима Републике Србије и Републике Српске – развијеном и недовољно развијеном, урбаним и руралним подручјима, планинским, брдско-планинским и равничарским итд., и скоро свим сегментима демографског комплекса тражи свестранија и дубља научна проучавања демографске ситуације и предузимање адекватних научно фондираних мера, интервенција и акција у области популационе политике и регионалног демографског развоја.

XI

Усаглашавање студијских програма Географије, Туризмологије, Просторног планирања, Демографије и Геопросторних основа животне средине на основ-

ним (четворогодишњим) и дипломским академским – мастер, студијама (петогодишњим) и докторским студијама између појединих универзитетских центара у Републици Србији и Републици Српској, сходно начелима и захтевима Болонске декларације и савременим стремљењима у високошколској настави.

XII

Инсистирање на вредновању научноистраживачког рада према највишим важећим критеријумима, уз уважавање специфичности географије као националне и синтезне науке природно-друштвеног карактера, као и просторног планирања, туризмологије, демографије и географско-еколошке проблематике.

XIII

Предузимање мера на унапређивању координације у раду географских институција у Републици Србији и Републици Српској у сфери научних и апликативних географских истраживања.

XIV

Обнављање ранијих активности географа у научноистраживачком раду и универзитетској настави на међународном плану и повезивању са географским асоцијацијама и професионалним институцијама у бившим југословенским републикама, суседним земљама и другим државама у региону и Европи путем потписивања протокола о сарадњи, организовања студијских боравака, размене наставника и студената, реализације научних пројеката од заједничког интереса и слично.

XV

Неопходност израде концепције наставе географије у основној школи, средњим стручним школама и гимназији, као и нових наставних програма у оквиру којих би географија фигурирала као општеобразовни или национални наставни предмет у наставним плановима свих школа у основношколском и средњошколском систему, а код одређених образовних профила као општестручни и ужестручни наставни предмет, уз јасно и недвосмислено незадовољство актера у географској науци и школској пракси позицијом географије у актуелним огледном (експерименталним) школама, где је географија заступљена као изборни наставни предмет, као и усаглашавање наставних планова и програма географије за основну и средњу школу у Републици Србији и Републици Српској.

XVI

У духу толеранције и разумевања за етничке и културне посебности Аутономне покрајине Косово и Метохија, пружамо подршку српском народу на Космету и државним органима Републике Србије у очувању територијалног интегритета и целовитости наше земље у раније међународно признатим границама некадашње Социјалистичке Републике Србије.

Након Завршног дела Конгреса организован је обилазак и разгледање неких туристичких локалитета у околини Сокобање, а затим и научна екскурзија по Источној Србији (преко планине Ртањ, посета царској палати Felix Romuliana, Бердапска клисура и др.).

Драгица Р. Гатарућ